

Fra kromosomer TIL METAFORER

Spændvidden er stor i det festskrift, der markerer Alice Theilgaards 80 års fødselsdag. Bredden afspejler interessefelterne hos den person, bogen udsendes til hæder for.

Anmeldelse ■ Af Lars Ingemann Petersen

■ For nogle år siden kunne en af den kliniske psykologis grand old ladies, Alice Theilgaard, fejre 80 års fødselsdag. Begivenheden blev markeret med et symposium afholdt af Universitetets Psykologiske Klinik under Institut for Psykologi på Københavns Universitet. Seancen er siden blevet foreviget i form af et festskrift på foranledning af Susanne Lunn og Dansk Psykologisk Forlag.

Udgivelsen er således først og fremmest en utvetydig hyldest til Alice Theilgaard og er inspireret af nogle af de foreløbige højdepunkter i hendes mangeårige faglige virke, men er samtidig en eksklusiv illustration af moderne klinisk psykologis mangfoldighed og bredde. Virtuose fagfolk fra psykologien, psykiatrien og humaniora udfolder både *the state of the art* og *art of the state* med eksemplariske tekster inden for de respektive genstandsfelter.

Alice Theilgaard byder selv op til dans med en viden-skabsteoretisk ouverture, hvor den grandiose drøm om enhedsvidenskaben nuanceres med komplementaritetsprincippet som værn mod på den ene side yderliggående holisme, på den anden reduktionistisk, endimensionel monokausalitet. Forskning i kromosomer og metaforer viser, hvordan komplekse fænomeners beskaffenhed kastreres, hvis vi alene forholder os til det evidente.

Det ender dog lykkeligt –

Er vores hjerner virkelig mere plastiske end vores selv, og kan spørgsmålet stilles meningsfyldt? Det kan læseren sammen med Jesper Mogensen forholde sig til, når den nyeste forskning om samspillet mellem hjerne, køn og personlighedsdannelse åbenbares. Der er tilsyneladende god grund til at revidere og raffinere nogle af vores floskuløse forestil-

linger om rent neuralt betingede kønsforskelle, i øvrigt et af Theilgaards tidlige interesseområder.

Prominente psykologer som Anne-Lise Christensen, Birgitte Brun, Per Bjerregaard Knudsen, Karen Vibeke Mortensen og Stig Poulsen akkompagnerer Lunn & Theilgaard i bestræbelserne på at statuere og aktualisere dansk klinisk psykologis historie og udvikling. De centrale discipliner og metoder behandles nænsomt og med et generøst fagligt nærvær. Sætningen ”En mere differentieret ledelsesstruktur kan muligvis være med til at sikre sufficente udviklings- og uddannelsesmuligheder for kliniske psykologer” antyder den retoriske ekvilibrisme, grænsende til det poetiske, som formidlingen andre steder mere manifest, er så rig på.

Et af de temaer, som også har nydt bredere offentlig interesse, er den betydning, kroppen kan have som arena for personlighedens dramaturgi. Med udgangspunkt i et umiskendeligt ”cutting edge”-manuskript opfører og instruerer Bo Möhl dramaet om smerten, der ikke kan symboliseres mentalt, men som bestandigt må skabes og opleves for at give lindring. Det ender dog lykkeligt med Bos hommage til hovedpersonen, som desuden varmt kan anbefales for kommende læsere som en kærlig introduktion til bogen og til Alice.

Mellem deltagelse og observation

I begyndelsen var ordet, hedder det et sted, men i udviklingspsykologisk henseende er dette ingenlunde tilfældet. Her er sproget sammen med den fuldt udviklede mentaliseringssevne og tidsfornemmelse nærmest noget af det sidste, subjektet tilegner sig på sin vej mod og med det historiske selv.

Thorkil Sørensen indfører os i metaforens multivers med rum til integrerende dialektik mellem symbolet og det symboliserede, krop og psyke, kognition og emotion. Tænkningens kreative kvaliteter og metaforens frisættende potentiale betragtes i udviklingspsykologisk optik, og der peges på forståelseshorisonter hinsides det dualistiske univers.

Som psykoterapeuter skaber vi en scene i og med rammen, og vi iscenesættes selv som statist i klientens intrapsyriske relationsteater. Peter Elsass inviterer os til en forestilling, som blandt andet handler om den svære balance mellem deltagelse og observation, dette at udvise en passende holdning og empati, og ikke forfalde til hverken givende venskabelighed eller kryptisk tolkende, isolerende neutralitet. Vi behøver ikke at forstå forestillingen for at få udbytte, ligesom klienten ikke behøver at forstå en terapi for at kunne profitere af den.

Mon dette også gælder terapeuten?

Et vellykket festskrift

Alice Theilgaard har inspireret generationer af kliniske psykologer til at lære sig at lytte. "Mutative Metaphors in Psychotherapy" (1987) og "Shakespeare as Prompter" (1994) er for længst blevet klassikere. Før tæppefald er det litteraten Claus Bratt Østergaard, der runder festforestillingen af som sufflør i forhold til Shakespeares retoriske interiør. Den betydningssmættede og stærkt komprimerede formidling fordojes fyndigt og udfordrer læseren til selv at hengive sig til det sproglige drama og fornemme dramaet i sproget, fortrinsvis med skuespillet "Hamlet" som omdrejningspunkt.

Som afslutning tilbydes en oversigt over Alice Theilgaards

publikationer, som nok kan få selv den mest ihærdige karriereforsker og kliniker til at gøre sig fortrolig med følelsen af ydmyghed og respekt.

Til det mere bogfeticheistiske segment kan oplyses, at der her er tale om en æstetisk indbunden udgivelse, som også i den konkrete forstand kan tåle og blive læst mere end én gang. Med andre ord, et vellykket festskrift, som på inspirerende vis kultiverer udi den kliniske psykologi og samtidig fint portrætter Alice som den dansende, faglige ildsjæl hun er. Til lykke!

Lars Ingemann Petersen

BOGDATA ■

Susanne Lunn (red.): *Fra kromosomer til metaforer. Klinisk psykologi i spændingsfeltet mellem humaniora og naturvidenskab.* Dansk psykologisk Forlag, 2010. 256 sider, 248 kr. indb.

